

Aan: Voorzitter en leden van de Vaste Kamercommissie voor Defensie
Van: Directeur NIDV
Odw: Rondetafelgesprek Defensienota 2018 op 24 mei 2018
Datum: 16 mei 2018

Toelichting NIDV t.b.v. het Rondetafelgesprek Defensienota 2018 VCD.

De stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV) ¹ juicht de Defensienota 2018 (DN2018) toe en is overtuigd van de positieve impact die de nota op niet alleen de krijgsmacht zal hebben, maar ook op de Nederlandse Defensie- en Veiligheidsgerelateerde industrie (DVI) en andere sectoren. Het investeringsprogramma van Defensie is ambitieus; alleen al de 38 grotere behoeftestellingen in 2018 en 2019 vergen van Defensie en van het Nederlandse bedrijfsleven een grote opgave. De NIDV-deelnemers willen graag die betrouwbare partner zijn die Defensie wenst om mede verder vorm te geven aan de toekomstige robuuste en wendbare krijgsmacht, die veelzijdig inzetbaar is.

De krijgsmacht kan niet zonder industrie en de industrie kan niet zonder krijgsmacht. De Nederlandse DVI is een *high tech* sector, die letterlijk en figuurlijk als speerpunt van het bedrijfsleven functioneert. Ze is kwalitatief, competitief en innovatief. Samenwerking met Defensie is voor de DVI onontbeerlijk. Het is van groot belang in Nederland zelfschepende bedrijven te behouden. Daarmee kan de Nederlandse krijgsmacht blijven beschikken over de beste spullen tegen de beste prijs. Ook biedt dit voordelen voor andere veiligheidspartners zoals de Politie, en voor andere sectoren van de maakindustrie. Door ontwerp, ontwikkeling en productie in Nederland te houden, kan het materieel ook in Nederland in stand worden gehouden. Onwenselijke buitenlandse afhankelijkheid op de niet-open defensiemarkt kan hierdoor worden beperkt. Ook is dit in het belang van een steeds wendbaardere krijgsmacht. Een goed functionerende DVI draagt bovendien bij aan het maatschappelijk draagvlak voor de krijgsmacht.

Behoeftestellingen. De NIDV wil graag met Defensie het investeringsprogramma van de DN2018 van bijna € 13 miljard tot een succes maken. Dat het investeringsplan een tijdhorizon van 15 jaren beslaat, wordt omarmd. Ruimhartige toepassing van art. 346 Verdrag inzake de Werking van de Europese Unie wordt zonder meer onderschreven. Het eindproduct, of het nu gaat om vliegtuigen, schepen, voertuigen, radar of een computergestuurd netwerk, vereist *state of the art*-technologie, dus - innovaties. Die verhouden zich niet of nauwelijks tot 'kopen van de plank'. De DVI wil graag samen met de krijgsmacht nieuwe producten of diensten, technologieën, markten en / of samenwerkingsverbanden bedenken en ontwikkelen. Functioneel aanbesteden zou daarbij leidend moeten zijn. Dat betekent onder meer dat in een vroeg stadium een serieuze dialoog tussen Defensie en het bedrijfsleven plaatsvindt, in het bijzonder ook met de kleinere bedrijven. Deze pre-competitieve dialoog zou standaard deel moeten uitmaken van een aanbestedingstraject.

Innovatie. Volgens de EDA-norm moet Defensie 2% van haar budget investeren in *Research & Development*. Echter, Defensie is niet direct aangesloten bij één van de negen topsectoren. Binnen de topsectoren heeft de Kennis- en Innovatieagenda 2018-2021 vorm gekregen langs maatschappelijke uitdagingen en sleuteltechnologieën. De NIDV pleit ervoor om financiële middelen te alloceren voor de maatschappelijke uitdaging 'Veilige Samenleving'.

Instandhouding. De NIDV is van mening dat Defensie zich vooral zou moeten bezighouden met haar drie kerntaken.² Dat betekent dat militairen zich in het bijzonder met alleen de operationele taken bezighouden. Bij alle taken eromheen heeft Defensie het recht en de plicht om het bedrijfsleven te betrekken, zowel op personeels- als materieelgebied. Gebruik maken van reservisten en andere

¹ De stichting NIDV bevordert de inschakeling van haar 170 deelnemers bij het ontwerpen, ontwikkelen, produceren, instandhouden en afstoten van materieel, plus aanverwante diensten. Zij is in 1984 opgericht door de ministeries van Buitenlandse Zaken, Economische Zaken en Defensie. De NIDV vormt als brancheorganisatie de link tussen de overheid, bedrijven en kennisinstellingen uit de defensie- en veiligheidsindustrie, zowel binnen als buiten Nederland. Doelgroep van de NIDV-bedrijven voor zaken doen zijn onder meer de krijgsmacht, politie, brandweer, kustwacht en veiligheidsregio's. De omzet van de sector bedraagt ca. € 4,5 miljard, waarvan € 3 miljard export. Zij telt ca. 25.000 arbeidsplaatsen (Bron TRIARII 2016).

² 1) Bescherming eigen en NAVO-grondgebied 2) Bevordering internationale rechtsorde 3) Ondersteuning civiele autoriteiten

samenwerkingsvormen op personeelsgebied kan helpen om de gevolgen van het personeelstekort op te vangen.

De industrie kan zorgdragen voor het Life Cycle Management. Instandhouding, reparatie en afstoting kunnen worden geregeld door het bedrijfsleven. Defensie zou het principe 'van eigendom naar gebruik' meer in de praktijk moeten brengen. Het met een wapensysteem te bereiken effect moet centraal staan. Daardoor kan ook de bekostiging van een wapensysteem over meer jaren worden uitgesmeerd. Logischerwijze wordt dan ook gekeken naar de *Total cost of ownership*. Door deze voor een substantieel aantal jaren mee te contracteren, ontstaat stabiliteit in de defensieuitgaven en neemt het verdienvermogen van de industrie toe. Daarbij kan de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van wapensystemen veel meer dan nu bij de Nederlandse leverancier worden gelegd, waardoor de gereedstelling toeneemt, die al enige jaren achterblijft bij de doelstellingen. De keuze voor een Nederlandse leverancier zorgt ervoor dat beter en sneller kan worden voldaan aan de beveiligingseisen van Defensie (ABDO 2017)³ en dat de cyberweerbaarheid van het ecosysteem van Defensie en de DVI toeneemt.

Meer verantwoordelijkheid bij de industrie neerleggen voor de instandhouding geldt evenzeer voor reeds in gebruik zijnde wapensystemen. Daardoor neemt het belang van de Gouden Driehoek / het Gouden Ecosysteem toe. Dat werkt bevorderend voor de cruciale kennisgebieden van en werkgelegenheid in Nederland. Daarbij passen moderne contractvormen, zoals *public-private-partnerships*, DBFMO-, prestatie- en/of leasecontracten, al dan niet gepaard gaande met nieuwe financieringsvormen. Deze aanpak past uitstekend in de filosofie van de Adaptieve Krijgsmacht.

De Defensie Industrie Strategie. Nederland heeft er belang bij om de Nederlandse Defensie Technologische en Industriële Basis verder te verstevigen. Deze basis kan gezien worden als een onderdeel van een grotere economische, kennis-, innovatie- en veiligheidsstructuur. Het beleid m.b.t. onderdelen daarin geeft Nederland als middelgroot land een zekere autonomie, die in het huidige wereldbeeld en binnen meer diffuus wordende samenwerkingsvormen vitaal is. Launching customership dat exportbevorderend werkt, moet hierbij een essentiële plaats innemen. Door schaalgroottes ontstaat kostenreductie. Eén van de instrumenten om deze structuur te ondersteunen en behouden is de Defensie Industrie Strategie (DIS). De NIDV werkt samen met de Defensie Materieel Organisatie aan een veldonderzoek naar de prioritaire technologiegebieden. Deze gebieden zijn essentieel voor de krijgsmacht om in stand te houden of (verder) op te bouwen.

Europese Defensiesamenwerking. De samenwerking binnen Europa op het gebied van Defensie krijgt de komende jaren ook vanuit de NIDV veel aandacht. De samenwerking is erop gericht de Europese defensie effectiever en efficiënter te krijgen. Er komen substantiële financiële middelen voor onderzoek en ontwikkeling binnen Europa beschikbaar. Daarvan moeten bedrijven uit zowel de grote als de kleinere Lidstaten kunnen profiteren. De NIDV wil haar achterban zo goed mogelijk bij deze ontwikkelingen betrekken. De NIDV wil daarbij de uitstekende samenwerking voortzetten met de ministeries van EZK en Defensie om Nederlandse bedrijven te laten aansluiten bij Europese consortia op het gebied van materieelonderzoek en -ontwikkeling. Dit geldt ook voor de rol van de Nederlandse industrie bij Permanente Gestructureerde Samenwerking. Een geschikte bestuursstructuur is daarbij essentieel.

Van contact naar contract duurt te lang. De grootste obstakels zijn juridisering van het aanbestedingsproces, te uitgebreide Programma's van Eisen, te veel volgtijdelijkheid van interne processen en het meesturen door Financiën. Daarnaast is het Defensie Materieel Proces (DMP) te complex, te vertragend, te kostbaar. Het DMP heeft inmiddels haar nut bewezen. De Vaste Kamercommissie van Defensie (VCD) wordt adequaat over de voortgang van DMP-projecten geïnformeerd. De NIDV vindt dat ook de opzet van het huidige DMP niet meer past bij de snelheid van de technologische ontwikkelingen. Het DMP kan een vlotte voortgang van een project in de weg staan. De VCD zou zich bij voorgenomen behoeften kunnen concentreren op de vraag of een wapensysteem past bij de taakstelling die de Regering voor de krijgsmacht ziet. Net zoals bijv. het ministerie van I&M zou Defensie vervolgens het project ten uitvoer kunnen brengen, daarbij de spelregels van de ministeriele informatievoorziening naar het Parlement volgend. Aan het eind van de verwervingsfase past mogelijk een toets of aan de gestelde voorwaarden prijs, kwaliteit, levertijd en risico wordt voldaan. Grote projecten kunnen daarbij onderhevig blijven aan de Regeling Grote Projecten van de Tweede Kamer.

³ Algemene Beveiligingseisen Defensie Opdrachten 2017